

Pekingmaðurinn

vir kjum, og eg minnst hendurnar á flakakonunum, tá tær eftir arbeiðstíð tóku handskarnar av — uppbólgnadar, sár summastaðni, í so hvítar av at hava verið ov nógv í vatni. Men hesir fingrarnir vóru smáir, bleikir, nettir. Neglirnar vóru vælklipptar og gulleinar. Hesar hendurnar vóru, stutt sagt, meira eyðkendar av at mýkja kúlupennin ella skrivmaskinutangentin (harrin viti hvussu) enn av at halda um upsa ella svartkjaft.

Tað næsta, eg hefti meg við, vóru klæðini. Skræðan hevur litið at týða, tá ið ræður um at siga nakað um ein skapning, so lat meg gera stutt av. Fyribrigdið hevði hangandi uttan á sær alskyns dingl-dangl. Har glinsaði og glitraði. Har skein og skygdi bæði um miðju og á herðum. Eg kom at hugsa um krákuna, henda rovfuglin, sum sóknast eftir tí, sum blankt er, uttan at gáa um sjálvt virðið í tí. Eg kom eisini — og henda myndin man vera meira beinrakin — at hugsa um summi primitiv fólkslag, sum meiggja seg út og tatovera seg og prýða seg við alskyns stási, annaðhvørt tí tey standa á einum infantilum búningssligi, ella tí tey soleiðis kanska ómedvitandi vilja geva sínum primitiviteti ein fittan og prýðiligan flám (sbr. Margaret Mead: »Fascism and Fetishism« og, saman við Gregory Bateson, »Paganry and Modern Tribalism«).

Eg komi nú til skóltin. Eg havi fingist eitt sindur við frenologi, læruna um, hvussu tað ber til, út frá andlitsskapi og høvuðburði hjá einum skapningi, at siga eitt sindur um, hvat ið býr innanfyri. Pannusneiðingin hjá hesum skapninginum sýntist at benda á eitt ávist trot uppá heilakyknur. Hetta undraði meg eitt sindur. Mær vitandi eru lorkviskonur ikki verri fyri, hvat viti og skili viðvík-ir, enn fólk flest.

Nøkur orð um andlit. Men biða eitt sindur. Vit mugu royna at fara væl um okkara mál. Vit eiga ikki at dálka, misbrúka ella vanhalga tey orð, vit eiga. Nøkur orð, tí, um trýnið á skapninginum. Vit vita øll, hvussu mammur plaga at gleðast, tá

teirra nýföddu børn begynna at smilast. Hetta er tekin um, at nú fer at glógva í hjá teimum. Tað at smilast, evnini til at flenna, kanska serliga evnini til at flenna at sær sjálvum, verða roknað sum týðiligt prógv um, at ein skapningur hevur vit. Humor er tað besta prógv um hugsan.

Og her var nakað, sum fekk meg at hvøkka heldur illa. Tí hjá hesum skapninginum var knivskorið. Hesin skapningurin hevði ikki humor. Har var einki, ikki ein feril, av spei, tiansheldur sjálvspei. Hinvegin má eg, sum sakligur vísindamaður, víðganga at, skapningurin gjørdi eina týðiliga, ja dygga, roynd til at brosa, til at kroysta nakað, ið skuldi minna um eitt smil, burtur úr sær. Dýrið gapaði. Yvir- og undurkaftur ryktust sundur. Tunga og tanngarður komu til sjóndar. Og tað skal skapningurin eiga, at tungan var reyðari enn tungur flest og tanngarðurin hvitari enn tanngarðar flest. Eg kom at hugsa um eina mynd, eg einaferð sá, av einum gorphungaðum úlvi, sum við opnum kjafti og vatninum rennandi úr tonnnum elti eina rossasleðu á tundra í Russlandi.

Men hetta var ikki alt. Og eg komi nú til tað, sum hevur gjørt mær so nógv fortæð, sum hevur givið mær so manga andvekursnáttina, sum hevur skakað mína vísindaliga sál dyggilgari og orkymlað mitt stóði sum genetiskur serfrøðingur ruddilgari, enn eg sjálvur kanska gruni — ja, sum í roynd og veru hevur givið mær ein so meinan hvøkk, at eg helst ongantið komi fyri meg aftur. Sum eg havi nevnt, var hetta fyribrigdið ein kvinna, ella, fyri at siga tað neyvari, eitt fyribrigdi av kvennslag. Men hvussu væl eg hugdi, dugdi eg ikki at siggja, at henda kvinnan hevði nakran av teimum attributum, ið vanligu haldast at sipa til kvinnuna. Fyribrigdið var herðabreitt og lendasmalt. Undir geilatikini var tað væl útgejt við ramligum, stívum bustum. Fyri framman á bringuni var fyribrigdið flatt. Hvussu eg gloddi, dugdi eg ikki at siggja nakað tekin til tær tekkiliga bungur, sum vit vanligu fegnast um at siggja fyri framman á flestu súgdjörum av kvennslag.

Og knappiga, sum í eini sjón, skilti eg, hvat tað var fyri fyribrigdi, eg sá framman fyri mær, og hvat avleiðingarnar av hesi sannroynd fóru at vera. Tað sortnaði fyri mær. Eina løtu stóð eg og vinglaði á vøllinum. Men viðmaður mín fekk í meg og studdi meg yvir til eitt av

húsunum hjá óvitunum. Nakrar minuttir stóð eg og royndi at summa meg. Ein løta gekk. Fyrst kom sjokkið. So komu tankarnir. Her var fyri tað fyrsta, sum áður sagt, talan um ein mutant. Her var iðrum lagi talan um ein mutant av kvennslag, kortini við týðiligum ókvinnuligum eyðkennum. Hinvegin bar ikki til, hvussu nógv ein so royndi at tamba sín fantasi, at siga, at hetta fyribrigdið á nakran hátt var kallmansligt. Tað var nakað gelt, stirt og ófruktað yvir tí. Fyribrigdið var týðiliga kynsliga lamskotið. Tað var ikki ein hann. Tað var heldur ikki ein hon. Veruleikin stóð og gálvaði eftir mær á áljos-um degi í síni grelliga óreingilgheit: skapningurin, eg sá fyri mær, var hvorki kvinna ella maður. Tað var ein hermafroditur!

Sum flakakonan úr Lórvík nú sýntist fjar og óverulig!

Sum í orviti fór eg vinglaði oman aftur í Havnina. Tann fyrsti klári tankin, eg fekk, var: eg má fara og ávara fólki! Eg mintist hendingar av sama slag í tí fylogenetisku búningssketuni. Eg mintist lagnutung vegamóti í skapanarsøgini, tá dygg og dýrabær djórasløg lögust fyr, tí at skaðiligar mutatióner tóku seg upp. Eg mintist, hvussu dinosaurarnir doyðu út, tí teir gjørdust ov føðurtungir til at klára seg. Eg mintist eitt slag av pungdjörum, sum doyðu út, tí at vælindið, orsakað av skaðiligum mutatiónum, vaks inn í móti barkanum, so at slektin kvaldist. Og eg sá fyri mær, hvat ið fór at henda, um hetta slagði av hermafroditiskum mutantum, eg beint nú hevði sæð eitt eintak av, fór at norast í heimlandi sínum. Eg sá endan á okkara ætt. Eg sá eina tjóð komna í tronga. Eg sá okkara norrøna slag troðkað inn í ta fylogenetisku blindgotuna.

Eg fór undir at ávara fólk. Eg fór inn á konditárið. Eg fór inn á Sjómansheimið. Eg fór í dans. Eg gekk úti á vegnum og royndi at koma á tal við fólk. Og nú hendi nakað undarligt. Summi tóku undir við mær. Men tað hendi seg meir enn so, at fólk ikki tóku undir við mær. Nógv søgdu, at tað var lygn, sum eg segði. Nógv søgdu, at eg sjálvur var í orviti.

Tá var tað, eg begynti at føla meg sum ein mann, ið er innistongdur í einum trongum rúmi, har vatn fossar úr einum krana, hann ikki røkkur at, og spakuliga fløðir upp ímóti ósinum á honum.

Eg fór nevnliga at hugsa um eitt og annað í søguni hjá hesum partinum av heiminum. Eg mintist ein annan mutant. Ein litlan, líkamlig-

an krypil og andiligan geldkøkk við reiki og lítlum yvirskeggi. Eitt óbetýðiligt kria-túr, sum hvorki hevði kunnleika ella gonguvit ella evnr av nokrum slag. Eitt, sum, í vanligum tíðum, kanska hevði fingið loyvi til at sópa goturnar (við hóskaði varðhaldi sjálvandi). Hetta kria-túrið hevði ein heil tjóð, har ímillum øll hampafólkin, landsins mest umhildnu fólk, prestar, heryvirmenn, keypmenn, sett upp á ein peide-stal, dýrskað sum ein gud, sett til at hava honds- og hálsrætt yvir sær. Og fyri tað hevði ikki bara henda tjóðin, men allur heimurin, galdið í dýrum dómum. 55 milliónir lík hevði tað kostað, at krypil- lin ikki í rættari tíð varð stikaður inni.

Eg royndi at hugsa meg um. Vit eiga at vera tolerant. Mutantar verða ikki avlivað-ir. Teir verða stikaðir inni ella á onkran hátt avbyrgdir, tí at teir hótta stovnin. Ofta doyggja mutantarnir út av sær sjálvum, tí at teir undir vanligum umstøðum ikki klára seg.

Men undir óvanligum umstøðum og í avskeplaðum tíðum er sum oftast lagamanni hjá mutantinum.

Lat meg sum dómi nevna ta muteraða langabakteriuna. Undir vanligum umstøðum doyri hon. Men er streptomycin í langanum, livir hon væl. Ja tá er tað bara tann muteraða langabakterian, sum livir, meðan tann reina, ómuteraða langabakterian doyri.

Somuleiðis við tí litla vanskapninginum við yvirskegginum og reikinum. Undir vanligum umstøðum hevði hann í besta føri sloppið at sópa vegirnar, í versta føri verið settur handan rimarnar. Ella hann hevði hímast burtur av sær sjálvum, tí at hansara muteraða sál neyvan hevði tolt so nógv rein, frísk og óspilt fólk rundan um seg.

Men tá hann fekk fótin fyri seg, vóru umstøðurnar óvanligar. Ein peningalig kreppa skolaði um heiminn. Hon endavendi øllum. Ein heil tjóð var tikin av fótum. Hon kravdi ikki longur vit og skil av sínum oddamonnun. Hon kravdi býttheit, lygn, fávitsku, skendskheit. Hon kravdi ta øvundsjúku, sum altíð elvst av steðgaðum ambitiónum og kunnleikanum um eins egna tronga sjónar-ring. Og so bleiv ein krypil gjørdur til gud!

Eg siggi nú tað sama henda í mínum heimlandi. Og tað nyttar einki, hvat eg sigi. Eingin lurtar eftir mær. Fáu skilir meg. Eingin órar ilt. Fólk iver ongantið upp-livað slikt fyrr. Fólk iver heldur væl til standa.

Eg siggi mutantarnar riða inn í fólksins sál. Eg siggi

Cro-magnon-maðurin

tjóðina falla til fóta fyri teimum býttu, teimum óvitandi, teimum óndu, lygi-vættunum, teimu skendsku, teimum ráu og teimum øvundsjúku.

Eg føli, at eg kann einki gera. Eitur er í tíðini. Eg veit ikki, hvat ið feilar. Men eg føli, hvussu eg spakuliga, dag frá degi, himist burtur. Missi kreftirnar fyri hvønn dag, ið gongur. Eri eg um at geva upp andan — líkasum tann ómuteraða langabakterian í tí streptomycineitraða langanum?

Eg fari sjáldan út fyri dyr longur. Eg orki ikki so væl at ganga. Ofta má eg steðga á, seta meg niður og royna at rinda meðina. Men har er eisini nakað annað. Tað er ikki longur bara tann eini mutanturin. Eg havi sæð fleiri mutantar. Tað sær út, sum teir fjølgast. Og fyri hvørju ferð, eg siggi ein aftur, er tað sum tað setur at hjartanum og eg kenni á mær, sum eitt sindur aftrat av livsmegini rennur úr mær. Sálin er líkasum blivin sjúk á mær.

Teir eru farnir at reiðrast nú, mutantarnir. Tað ringasta nosið er av. Teir sita tryggj nú. Yvri í Klokkegarotu hevur ein fingið sær búgv. Hann fær 3 — triggjar — almennar lørir. Og hann hevur sett eina rekord. Hann er landsins størsta professionella, betalta lygivaetti. Upplá á Ovara Snobhill situr tann næsti. Tjóðin hevur givið honum serloyvi til ímóti landsins samtyktum at byggja á fríðaðum øki. Og tann triði er á veg. Hvart verður gávan til hansara? Ein lovmanssessur?

Tjóðin hjúklar um síni keli-dýr. Tjóðin livgar sínar bastar-dýr. Tjóðin hugnar um sínar kryplar. Ein kemur at hugsa um, hvussu móttókan man hava verið fyri hált-annað hundrað árum síðani, tá tann fyrsti havhesturin legði at landi her. Ein fittur fuglur. Ein dámligur fuglur. Og flogið, flogið! Hvi ikki vera eitt sindur bliður, gorrar lomvigin. Og her er ivaleyst av pláss, karrar ritan. Og hvi ikki vera eitt sindur rúmur, áar hin vangagrái. Og gorfuglurin, tann seinasti av